

10 Jordbrukets ekonomi

I kapitel 10 beskrivs jordbrukets ekonomi i dess helhet och sektorns roll i samhällsekonomin. På företagsnivå redovisas intäkter och kostnader i jordbruket samt olika resultatmått. Per hushåll redovisas även intäkter från andra förvärvskällor. Totalt omfattar redovisningen:

- Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
- EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn
- Intäkter, kostnader m.m. för företagen
- Jordbrukarhushållens inkomster
- Prisindex
- Arrendepriiser
- Markpriser
- Priser på lantbruksenheter

Sammanfattning

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Jordbrukets bidrag till BNP uppgick 2012 till 15,8 miljarder kr, vilket motsvarade 0,4 % av BNP (mätt som jordbrukets förädlingsvärde till baspris i relation till BNP marknadspris) (tabell 10.1).

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA (Economic Accounts for Agriculture) är en ekonomisk kalkyl för jordbruket som beräknas inom alla EU-länder och som fr.o.m. år 2000 har ersatt den tidigare svenska sektorkalkylen. Jordbrukets ekonomiska resultat enligt EAA redovisas i tabell 10.2. Produktionsvärdet redovisas till baspriser, vilket innebär att s.k. produktrelaterade direktersättningar (produktsubventioner) enligt den gemensamma jordbrukspolitiken ingår i värdet för respektive produkt. Övriga direktersättningar (produktionssubventioner) utgörs bl.a. av gårdsstöd, miljöersättningar och kompensationsbidrag.

Jordbrukssektorns produktionsvärde i löpande baspriser ökade mellan 2010 och

2011 med 1,8 miljarder kronor, vilket motsvarade knappt 4 %. Mellan åren 2009 och 2010 ökade produktionsvärdet med 4,7 miljarder kr, en ökning med 11 %.

Värdet av vegetabilieproduktionen till baspris ökade med 5 % 2011 jämfört med 2010.

Produktionsvärdet till baspris för animalier ökade år 2011 med 2 % jämfört med år 2010. Produktionsvärdet till baspris för nötkreatur, ökade med 3 % medan priset för svin minskade med 13 % år 2011 jämfört med år 2010.

Driftöverskott netto minskade med 2,5 % mellan åren 2010 och 2011. Kostnaderna för insatsvaror och tjänster samt kapitalförslitning ökade med 5 respektive knappt 4 %, samtidigt som övriga produktionssubventioner ökade med 1,5 %.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

I Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är företagen grupperade efter olika driftsinriktningar med hjälp av jordbruksstatistikens typklassificeringssystem, vilket dock inte innebär att redovisningen av resultatutvecklingen är renodlad till en produktionsgren. Detta hänger samman med att företagen väljs efter sin huvudsakliga driftsinriktning. Företag i gruppen Jordbruksväxter kan således även ha vissa animalieinkomster,

inkomster från körslor utanför företaget, hyror samt inkomster av övrig verksamhet utanför jordbruket. En resultatförändring i en viss grupp behöver därför inte enbart bero på förändrad lönsamhet inom den huvudsakliga verksamhetsgrenen.

Intäkter i jordbruket redovisas i **tabell 10.3** med uppdelning på vegetabilier, animalier och övrig produktion. I respektive intäkter ingår också inkomster från direktstöd. Kostnader i jordbruket redovisas med uppdelning på förnödenheter, underhåll, arbetskostnader, avskrivningar, arrendekostnader och finansiellt netto. I tabellen sker även redovisning för skogsbruket hos de olika grupperna av lantbruksföretag. Intäkterna för skogsbruket avser årets försäljningar och inkluderar inte värdeförändring i skogsbeståndet.

Sämre nettoresultat kan noteras för mjölk-, köttdjurs- och svinföretag under 2011. De flesta grupperna av mjölkföretag uppvisade försämringar av både genomsnittligt brutto- och nettoresultat jämfört med 2010. Resultatförsämringen förklaras främst av en ostabil utveckling av avräkningspriset på mjölk och en minskning av intäkter för de minsta företagen i riket under året. Samtidigt har driftskostnaderna för de medelstora och stora redovisningsgrupperna ökat på riksnivå. Jämfört med 2010 har de totala intäkterna ökat för vegetabilier. Den största intäktsökningen kom från övriga verksamheter där intäkterna ökade med drygt 70 % för den större storleksgruppen och ökade med cirka 80 % för den mindre storleksgruppen. För företag med köttdjur har både genomsnittligt brutto- och nettoresultat har blivit sämre än föregående år eftersom kostnaderna som avser underhåll och övriga kostnader ökade. En förbättring av svinföretagens bruttoresultat kan noteras under år 2011. De genomsnittliga intäkterna i jordbruket, framförallt intäkterna för djurskötsel och för växtodling, ökade tydligt jämfört med 2010. Samtidigt ökade de flesta övriga kostnaderna, speciellt avskrivningskostnader och räntenetto markant. Därför blev nettoresultatet sämre än förra året.

Jordbrukarhushållens inkomster

I **tabell 10.4** redovisas genomsnittliga taxerade nettointäkter i olika storleksgrupper av jordbruksföretag för åren 2000–2011. Av tabellen framgår att den taxerade förvärvsinkomsten för hushållen vid företag med upp till 20 hektar åker till cirka 90 % utgörs av inkomst av tjänst. Med ökande företagsstorlek sjunker denna andel och är vid de största företagen 48 %.

I **tabell 10.5** återfinns med uppdelning på län jordbrukarhushållens genomsnittliga taxerade inkomst för 2011 av näringsverksamhet och tjänst samt nettointkomst av kapital. Genom att därutöver beakta underskott av näringsverksamhet, nettoförändring av expansionsmedel samt allmänna avdrag har hushållsinkomsten före transfereringar erhållits. Vidare redovisas positiva ej skattepliktiga transfereringar, negativa transfereringar samt hushållsinkomsten efter dessa transfereringar.

Av **tabell 10.5** framgår att jordbrukarhushållen i Jönköpings län hade den högsta genomsnittliga hushållsinkomsten efter transfereringar, med 358 000 kr vilket var 9 % över riksgenomsnittet. Därefter följde Västmanlands och Kronobergs län. Lägst inkomst redovisades för Gotlands län med 269 900 kr per hushåll, vilket var 18 % under riksgenomsnittet.

Prisindex

En jämförelse mellan jordbrukets olika prisindex visar att jordbrukets avräkningspriser i genomsnitt stigit med 33 % mellan åren 2005 och 2012. Kostnaderna för att ta fram olika produkter har stigit med 31 % enligt Produktionsmedelsprisindex under samma period (**tabell 10.6**). Prisutvecklingen i detaljledet av jordbruksreglerade varor visar en ökning med 18 % sedan 2005.

I **tabell 10.7** visas ett urval av olika prisserier. Alla prisserier utom traktorer redovisas i eller ligger till grund för de index som redovisas i det Statistiska meddelandet *Prisindex och priser på livsmedelsområdet*.

Det genomsnittliga priset på traktorer baseras på uppgifter ifrån statistikrapporten *Jordbrukets investeringar i maskiner och redskap*. Priset på dieselolja har ökat mellan 2011 och 2012 med 5 %. Priset för stärkelsepotatis har ökat med 22 % medan prisökningen för spannmål låg på 5–6 %. Däremot sjönk priset för sockerbetor med drygt 8 % under 2012 jämfört med 2011. Priset på slaktkycklingar ligger på samma nivå som 2011. Under 2011 ökade jordbrukarnas avräkningspriser för storboskap, mellankalv, häst och får medan priserna för slaktsvin minskade jämfört med 2010. Priser på spädkalv var på samma nivå som 2010. Priser på djur, förutom slaktkyckling, fanns ej tillgängliga för år 2012 i skrivande stund.

I **tabell 10.8** visas årsindextal för olika delposter i avräkningsprisindex. Prisutvecklingen sedan 2005 har varit varierande mellan de olika posterna. Exempelvis steg avräkningspriset på spannmål, oljevaxter och matpotatis kraftigt under 2007 varefter de sjönk under 2009. Under 2010 och framåt har avräkningspriserna för spannmål och oljevaxter ökat på årsbasis medan avräkningspriserna för matpotatis och sockerbetor sjunkit under samma period. Avräkningspriserna för de olika delposterna inom animalieproduktion mjölk, ägg, storboskap, kalv, får och getter samt svin ökade under 2008 jämfört med föregående år. Avräkningspriserna för ägg har legat relativt still de senaste åren men sjönk tillsammans med mjölk under 2012 jämfört med 2011. Övriga delposter inom animalieproduktion i tabellen ökade under denna period.

Arrendepriiser

Arrenden inom jordbruket kan vara av skilda slag. Ett arrende kan t.ex. avse en hel gård med tillhörande byggnader och bostadshus eller ett sidoarrende på mindre än ett hektar. Det kan röra sig om några hektar av den bästa åkermarken eller åkermark avsedd för bete. Detta påverkar naturligtvis arrendepriiserna liksom om marken arrenderas från nära släkt eller vänner.

En del jordbruksmark arrenderas även gratis. Andelen gratisarrenden i olika delar av Sverige redovisas i följande tablå:

Andelen gratisarrenden av jordbruksarrendena 2010 och 2012:

Område	Län	2010, %	2012, %
Sydsverige	K,M	2	1
Västsvrige	N,O	5	5
Småland med öarna	F,G,H,I	4	7
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	2	4
Norra Mellansverige	S,W,X	18	28
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	39	40
Hela riket		10	10

Sammanställningen avser enbart marknadsmässiga arrenden, dvs. arrenden genom självägda bolag eller som på annat sätt ej är marknadsmässiga ingår inte. Gratisarrendena är vanligast i norra Sverige där 40 % av arrendena var gratis 2012. Lägst var andelen i Sydsverige och Östra Mellansverige.

I **tabell 10.9** redovisas de genomsnittliga arrendepriiserna år 2012 för jordbruksmark, dvs. både åker- och betesmark, samt för enbart åkermarken. För jordbruksmarken var genomsnittspriset 1 637 kr per hektar om gratisarrendena medräknas och 1 752 kr om de inte tas med. För enbart åkermarken var arrendepriiserna i genomsnitt 80 kr högre än för jordbruksmarken. De regionala skillnaderna var dock stora. Arrendepriiserna i det jordbruksdominerade Sydsverige var avsevärt högre än i norra Sverige.

Sedan 1994 har arrendepriiserna stigit med 107 %. En ökning har skett mellan 2010 och 2011 då de steg med omkring 15 % (**tabell 10.10**).

Priset på jordbruksmark

Priser för jordbruksmark har ökat kontinuerligt sedan Sveriges EU-inträde 1995. På riksnivå ligger 2011 års priser på jordbruksmark ca 24 % högre än 2010 (**tabell 10.11**). En del av ökningen mellan 2010 och 2011 på riksnivå och för de olika regionerna förklaras av uppdaterade taxeringsvärden för 2011 (läs mer om detta under *Om statistiken*).

Procentuellt sett har ökningen mellan 2010 och 2011 varit störst i Götalands södra slätt-

bygder och Götalands skogsbygder. Mellan 2009 och 2010 var det priserna i Övre Norrland och Götalands norra slättbygder som steg mest.

Det genomsnittliga priset för jordbruksmark i Sverige beräknades år 2011 till 50 500 kr per hektar, vilket är närmare fem gånger så högt som 1995. Priset var högst i Götalands Södra Slättbygder med 138 500 kr per hektar och lägst i Övre Norrland med 11 100 kr per hektar.

En viktig orsak till att priserna för jordbruksmark stigit sedan mitten av 2000-talet är den reform av jordbrukspolitiken som trädde i kraft 1 januari 2005. Reformen innebar att stödet till jordbruket förändrades från att vara kopplat till odlad areal av vissa grödor och viss djurhållning till att ges i förhållande till arealen oavsett vilken gröda som odlas. Det innebar att mark som tidigare inte fått något stöd, främst åkermark som användes för vallodling samt betesmark, blev stödberättigad. Förändringen gynnade främst skogsbygderna och de norra delarna av landet. Även det allmänna ekonomiska läget med låga räntor samt högre spannmålspriser torde ha varit gynnsam för prisutvecklingen.

Det bör understrykas att prisstatistiken bygger på ett relativt litet antal köp. Den kraftiga variationen mellan olika år kan i viss utsträckning bero på detta (se nedan).

Priser på lantbruksenheter

År 2012 redovisades totalt 2 995 marknadsmissiga köp av fastigheter för jord- och skogsbruksändamål med en genomsnittlig köpeskilling av 1 742 000 kr. Ett ovägt medelvärde för köpeskillingskoefficienten var 1,66 (tabell 10.12).

Om statistiken

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Värdet av landets samlade produktion redovisas i nationalräkenskaperna i form av bruttonationalprodukten.

Produktionen redovisas uppdelat på näringsliv, offentliga myndigheter samt hushållens icke-vinstdrivande organisationer. Nationalräkenskaperna redovisar även uppgifter om försörjningsbalansen och nationalinkomsten och dess användning. SCB svarar för redovisningen av nationalräkenskaperna.

Näringsgrensindelningen ansluter sig till SNI 2007 (standard för svensk näringsgrensindelning 2007). Jordbruk räknas till ekonomisk aktivitet enligt SNI 01, dvs. förutom egentligt jordbruk med husdjurskötsel även trädgårdsbruk, pälsdjurskötsel, hästavel, renkötsel, biodling, jakt m.m. Jordbrukets inkomster av skogsbruk och fiske ingår inte och inte heller veterinärverksamhet och vissa offentliga myndigheters konsulttjänster i jordbruket.

Bruttonationalprodukten (BNP) till marknadspris beräknas som summan av förädlingsvärdena (kostnaderna för arbetskraft samt företagets driftöverskott brutto) från samtliga näringsgrenar. Beräkningarna av produktionen inom jordbruket baseras huvudsakligen på Jordbruksverkets EAA-kalkyl.

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA är ett räkenskapssystem för jordbruket som baseras på European System of Integrated Economic Accounts (ESA), ett redovisningssystem som följer FN:s rekommendationer för nationalräkenskaper.

EAA följer principen att all jordbruksproduktion skall ingå och avsikten med kalkylen är att beräkna värdet av all produktion och alla kostnader för denna produktion för att kunna upprätta en resultaträkning. För detta finns en förteckning över de produktionsgrenar och andra aktiviteter som anses vara karaktäristiska för jordbruket och som därför skall ingå i beräkningarna, oavsett på vilken typ av företag produktionen sker. EAA är en kalkyl för jordbrukssektorn men innefattar inte jordbrukarhushållens intäkter från annan verksamhet, såsom från skogsbruk eller anställning.

I EAA utgörs undersökningspopulationen av alla företag som bedriver växtodling på friland (inkl. trädgårdsodling) eller under glas, husdjursskötsel, uppfödning av hästar eller sällskapsdjur (dock ej för eget privat bruk), biodling, renskötsel, pälsdjursskötsel, uppfödning av vilt i hägn eller entreprenadtjänster åt andra jordbruksföretag. Utöver detta kan sådana verksamheter ingå som intäkt- eller kostnadsmässigt ur statistiksynpunkt inte kan skiljas från jordbruksverksamheten. Sådana verksamheter benämns ”Sekundära ej särskiljbara icke-jordbruksaktiviteter”. För Sverige ingår här väsentligen maskintjänster utanför sektorn, såsom snöröjning åt kommuner.

EAA bygger till största delen på sammanställningar och bearbetningar av redan befintligt statistikunderlag, såsom lantbruksregistret (LBR), skördeuppskattningar, pristatistik, slaktstatistik och bokföringsuppgifter. Det primärmaterial som särskilt tas fram inom ramen för denna statistik är intäkter för trädgårdsnäringen samt arrende-kostnader och avskrivningskostnader för maskiner och redskap.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU), som genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag, redovisar utvecklingen av lantbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Resultaten från JEU används för jordbrukspolitiska ställningstaganden samt för rådgivning, undervisning och forskning.

Sverige skall som medlemsland i EU lämna uppgifter från JEU till EU:s företagsekonomiska system, Farm Accountancy Data Network (FADN). Uppgifterna i FADN används främst som underlag för jordbrukspolitiska beslut och för uppföljning av EU:s jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy).

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial för ett urval av företag. Det består av bokföringsmaterial avseende inkomster och

utgifter samt uppgifter om lager, inventarier och anläggningar. Resultaten redovisas nationellt som medeltal per företag efter riksområden, driftsinriktningar och standardiserat arbetsbehov (uttryckt i standardtimmar). Redovisningen på driftsinriktningar sker såväl enligt svensk typologi som enligt EU:s typologi.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av företag. Den urvalsplan som EU-kommissionen antagit för JEU har inneburit en successiv utökning av urvalet t.o.m. JEU 1998, då det var fullt utbyggt. Under uppbyggnaden av antalet företag har företagen i princip behållits utan utbyte, oavsett hur många år de deltagit, för att snabbt komma upp i den av EU-kommissionens angivna urvalsstorleken. I de följande undersökningsårgångarna har urvalet successivt förnyats.

Fr.o.m. JEU 1996 anpassades undersökningens datainnehåll till kraven för FADN. Denna anpassning innebär att beräkningarna av resultatet i jordbruket i princip enbart omfattar nominellt resultat till nukostnad. Dessutom redovisas ett modifierat nominellt resultat till anskaffningskostnad genom att alternativa beräkningar för avskrivningskostnader görs på anskaffningsvärden. För skogsbruket ändrades redovisningen till kontantredovisning vilket innebär att förändring i skogsförrådet inte beaktas i resultatet.

JEU förändrades i väsentliga delar under perioden 1995–1998, bl.a. som följd av anpassning till EU-Kommissionens FADN-system. För JEU 2007 ändrades metoden för värdering av byggnader vilket hade stor inverkan på avskrivningskostnaderna. Undersökningsresultaten för 2007 kan på grund av dessa ändringar bara jämföras bakåt t.o.m. JEU 1996 och med försiktighet när det gäller nettoresultat där avskrivningarna är medräknade. Under 2004 utökades urvalet för att även representera trädgårdsnäringen.

Härutöver bör vid jämförelser beaktas den statistiska osäkerheten till följd av urvalets begränsade storlek. Medelfelen för medeltalskattningarna anges i redovisningen i Statistiska meddelanden. Det kan noteras att medelfelen för intäkter och driftskostnader

totalt ofta ligger i storleksordningen 2–10 %. För skattningar av bruttoresultat ligger medelfelen för vissa grupper högre.

Jordbrukarhushållens inkomster

Undersökningen Jordbrukarhushållens inkomster genomförs, tillsammans med SCB, på uppdrag av Jordbruksverket. Den bygger på en sambearbetning mellan Lantbruksregistret (LBR) och den totalräknade inkomststatistiken (IoT). Från LBR hämtas uppgifter om vilka som var brukare vid lantbruksföretagen det aktuella året samt de uppgifter som behövs för att fördela brukarna på olika redovisningsgrupper. Från IoT, som innehåller uppgifter om hela Sveriges befolkning, hämtas uppgifter om inkomster, avdrag, skatter och sociala ersättningar.

Medelvärden per hushåll redovisas för ett stort antal ekonomiska variabler med fördelning på riksområden, storlek efter åkerareal, driftsinriktningar samt brukarens ålder. Vidare redovisas antalet hushållsmedlemmar för samma grupper, vilket möjliggör en beräkning av medelvärden per hushållsmedlem. Dessutom redovisas medelvärden för brukare och maka/make med uppdelning på kvinnor och män för några variabler.

I redovisningar avseende inkomstären till och med 1998 ingick endast brukaren och brukarens maka/make. Från och med inkomståret 1999 redovisas uppgifterna per hushåll med i princip samma definition av hushållet som i registret över totalbefolkningen (RTB). I RTB-hushållet ingår personer som är gifta med varandra (även registrerat partnerskap), sammanboende som har gemensamt barn och barn oavsett ålder som bor på samma fastighet som föräldrarna. RTB-hushållet kan bestå av maximalt två generationer. Denna förändring samt det från och med år 2000 nya sättet att producera Lantbruksregistret, vilket inneburit att andelen äldre brukare minskat, försvårar jämförelser med uppgifter avseende inkomståret 1999 och tidigare.

Prisindex

Jordbruksverket publicerar månatligen indextal över prisutvecklingen på jordbrukets område. Indexsystemet syftar främst till att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksproduktens prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Fr.o.m. år 2009 publiceras indexserierna med 2005 som basår.

Följande indexserier ingår i indexsystemet:

- 1 Produktionsmedelsprisindex (PM-index)
- 2 Avräkningsprisindex (A-index)
- 3 Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)
- 4 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)

Härutöver redovisas för jämförelser och analyser index för livsmedel i KPI.

Serierna 1 och 2 utarbetas av Jordbruksverket och 3 och 4 av SCB på uppdrag av Jordbruksverket. Indexentalen skall i princip visa prisutvecklingen vid oförändrad kvalitet på de varor som prismäts. Höjda priser till följd av förbättrad varukvalitet skall således ej påverka index.

Basperiod för indexentalen är år 2005. EU-medlemskapet 1995 har medfört att indexserierna 1–2 har förändrats såväl innehållsmässigt som metodmässigt. Vikterna i indexserierna 1–2 ändras inte längre årligen utan byts med vissa intervall, fastställda av EU.

Produktionsmedelsprisindex (PM-index) belyser prisutvecklingen för de produktionsmedel som används i jordbruket. Prismätningen sker för förnödenheter, tjänster, underhåll samt investeringar. Vägningstalen i produktionsmedelsprisindex baseras på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. Vid den löpande indexframskrivningen används i möjligaste mån de priser som möter jordbrukaren vid inköp av olika produktionsmedel. Priserna i EAA-kalkylen och produktionsmedelsprisindex redovisas exklusive mervärdesskatt.

Avräkningsprisindex (A-index) visar den genomsnittliga utvecklingen av producentpriserna på jordbruksprodukter i landet. Väg-

ningstalen i A-index grundas på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. De i indexberäkningarna använda priserna skall i princip avse pris vid gård.

Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J) är en delserie av SCB:s producentprisindex (PPI) och mäter prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin för försäljning på den svenska marknaden och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare jordbruksprisregleringen. I denna prisserie mäts inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J) är en delserie av SCB:s konsumentprisindex (KPI) och följer utvecklingen på priserna till konsument på samma produkter som PPI-J. Här ingår inte heller prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex (KPI) utarbetas månadsvis av SCB och mäter prisutvecklingen i detaljhandeln vid oförändrad levnadsnivå. Mervärdesskatten registreras i konsumentprisindex men inte i övriga indexserier (se även kapitel 19).

Arrendepriiser

Arrendepriisundersökningar har genomförts intermittent av Jordbruksverket sedan 1995. Syfte och urvalsstorlek har varierat något över åren. De senaste undersökningarna inklusive 2012 års undersökning har genomförts vartannat år och urvalet har omfattat 1 800 jordbrukare vilka enligt Lantbruksregistret arrenderade jordbruksmark (**tabell 10.9**).

Priset på jordbruksmark

EU-inträdet innebar bl.a. önskemål om en statistisk redovisning av marknadspriserna på jordbruks- och åkermark. Regelbunden statistik avseende rena markpriser, uttryckt i kronor per hektar, hade tidigare inte framtagits för Sverige. Dock har vissa överslagsmässiga beräkningar gjorts av Jordbruksverket.

Köp av enbart jordbruksmark är så sällan förekommande att statistik baserad på enbart sådana köp skulle bli alltför bristfällig för statistisk redovisning. De flesta köp av jordbruksmark omfattar också andra ägoslag eller byggnader. Till grund för redovisningen i **tabell 10.11** ligger dels det prismaterial (köpeskillingsstatistik) som används av SCB vid beräkning av fastighetsprisutvecklingen, dels uppgifter om det totala fastighetsbeståndet.

Det använda prismaterialet begränsas till vanliga köp, vilka representerar marknadsvärdet enligt fastighetstaxeringslagen och där ansökan om lagfart gjorts. Det vill säga att fastighetsregleringar ingår ej. Endast köp med en total areal på minst två hektar och en försäljningssumma under 10 miljoner ingår i bearbetningen. Vidare omfattar statistiken bara köp där köpeskillingskoefficienten ligger i intervallet 0,5–6,0, vilket innebär att s.k. extrema köp inte tas med. Inte heller ingår köp mellan maka/make, där föräldrar säljer till sina barn eller köp där lösöre ingår i köpeskillingen.

För att uppskatta hur stor del av priset som kan hänföras till jordbruksmarken på fastigheten används relationen mellan taxeringsvärdet på jordbruksmarken och det totala taxeringsvärdet på fastigheten.

Till år 2005 gjordes en ny taxering av lantbruksfastigheter vilket medförde att jordbruksmarkens andel av det totala taxeringsvärdet i genomsnitt ökade från ca 10 % vid föregående taxering (1998) till ca 14 %. Mellan åren 1999 och 2004 beräknades markpriserna med hjälp av 1998 års taxering. Det har medfört att markpriserna under dessa år till viss del underskattats då den relativa ökningen av värdet på jordbruksmark i förhållande till andra ägoslag, som ackumulerats under åren, inte tagits med i beräkningarna förrän år 2005.

År 2008 uppdaterades taxeringsvärdena för lantbruksfastigheter igen men denna gång kunde man inte urskilja någon förändring i jordbruksmarkens andel av det totala taxeringsvärdet.

Men liknande scenario som skedde i och med 2005 års taxering kan även skönjas i vissa regioner i och med 2011 års nytaxering. På riksnivå har jordbruksmarksvärdet år 2011 ungefär samma andel av fastighetens totala taxeringsvärde som år 2005 och år 2008 men många av de regioner där jordbruksmarkpriset är relativt högt och där majoriteten av Sveriges jordbruksmark finns har denna andel ökat medan i andra regioner minskat. Vilket då i beräkningsmodellen leder till att priserna på jordbruksmark under åren 2009 och 2010 till viss del underskattats, på samma sätt som under åren 1999 till 2004, och hela den ackumulerade ökningen från år 2009 och 2010 kom inte med i beräkningarna förrän år 2011.

För att statistiken skall ge en rättvisande och representativ bild av markpriserna har priset på riksnivå viktats med de totala arealerna i beståndet. För detta har uppgifter från taxeringsregistret använts.

Priser på lantbruksenheter

SCB upprättar årligen statistik över antalet lagfartsärenden samt över priserna på jordbruksfastigheter. Lagfartsstatistiken avser att belysa antalet ägarskiften och omsättningen för lagfarna fång av lantbruksenheter.

Den s.k. köpeskillingskoefficienten som redovisas i **tabell 10.12** utgör kvoten mellan köpeskillning och taxeringsvärde, vilket är det taxeringsvärde som sattes vid 2011 års fastighetstaxering för lantbruk. Den redovisas som övägt medelvärde. Vid beräkningen av köpeskillingskoefficienten tas inte med s.k. släktköp, dvs. köp från föräldrar, far- eller morföräldrar eller från make/maka.

Annan publicering

Nationalräkenskaperna: Tabellen grundas på beräkningsunderlag från Nationalräkenskaperna vid SCB.

EAA: Statistiska meddelanden JO 45 SM 1202. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se

samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se

Jordbruksekonomiska undersökningen: Nationellt publiceras JEU-resultaten i serien Statistiska meddelanden, senast i JO 40 SM 1301. Redovisning lämnas för företag med kalenderåret som redovisningsperiod. Statistiken presenteras såväl med svensk typologi som EU:s typologi. I samtliga tabeller med den svenska typologin klassificeras företagen efter region samt storleksgrupp efter standardtimmar. I tabellerna med EU-typologi klassificeras företagen efter region samt storleksgrupp efter standardiserad intäkt.

Jordbruksekonomiska undersökningen publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

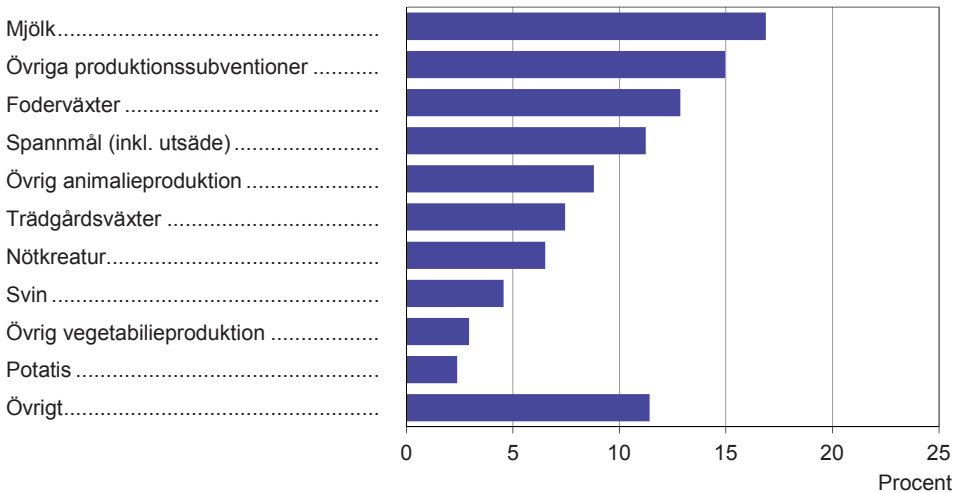
Jordbrukarhushållens inkomster: Statistiska meddelanden, Jordbrukarhushållens inkomster 2011, JO 42 SM 1301. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se.

Prisindex: Prisindex och priser på livsmedelsområdet, JO 49 SM 1302. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se.

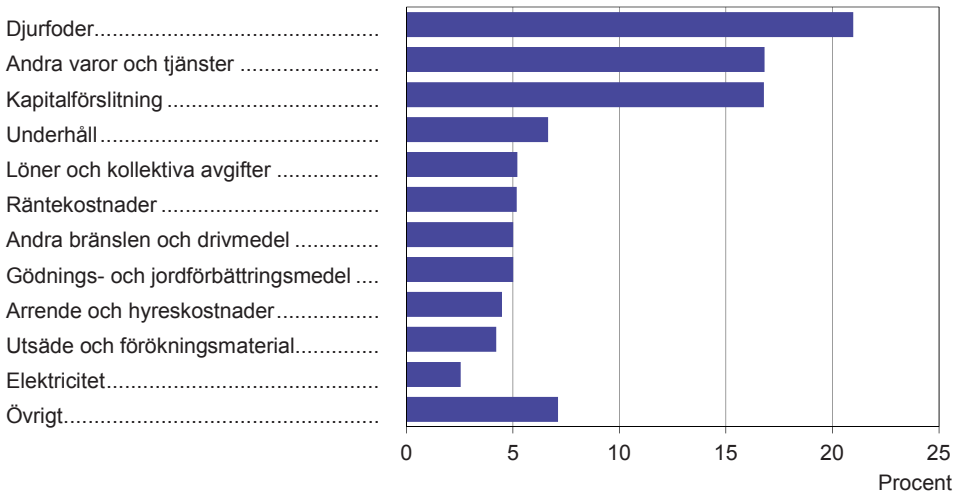
Arrendepriser: Arrendepriser på jordbruksmark 2012, JO 39 SM 1301. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se. Denna statistik publiceras vartannat år.

Markpriser: Priser på jordbruksmark 2011, JO 38 SM 1201. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se.

Priser på lantbruksenheter: SCB, Statistiska meddelanden, BO 41 SM 1301. Statistiken är tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 10A**Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2011 i löpande priser***Output value in the agricultural sector at current basic prices*

Källa: Jordbruksverket.

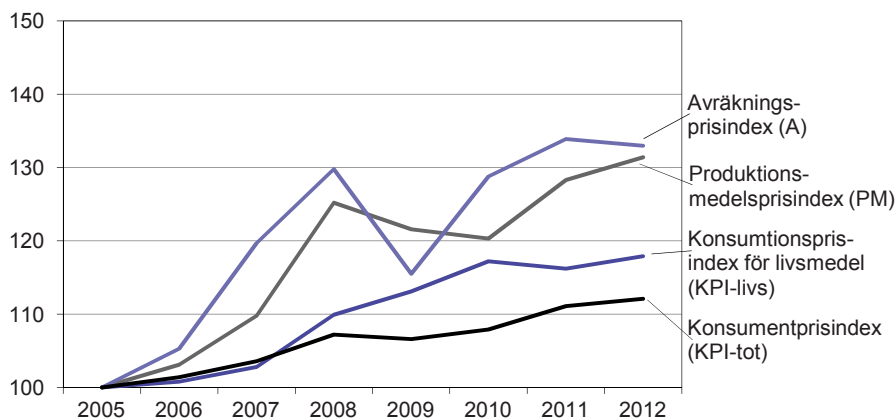
Figur 10B**Jordbrukets kostnader till baspriser år 2011 i löpande priser***Costs in the agricultural sector at current basic prices*

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10C
Jordbrukets prisindex 2005–2012¹ (2005=100)

Agricultural price indices

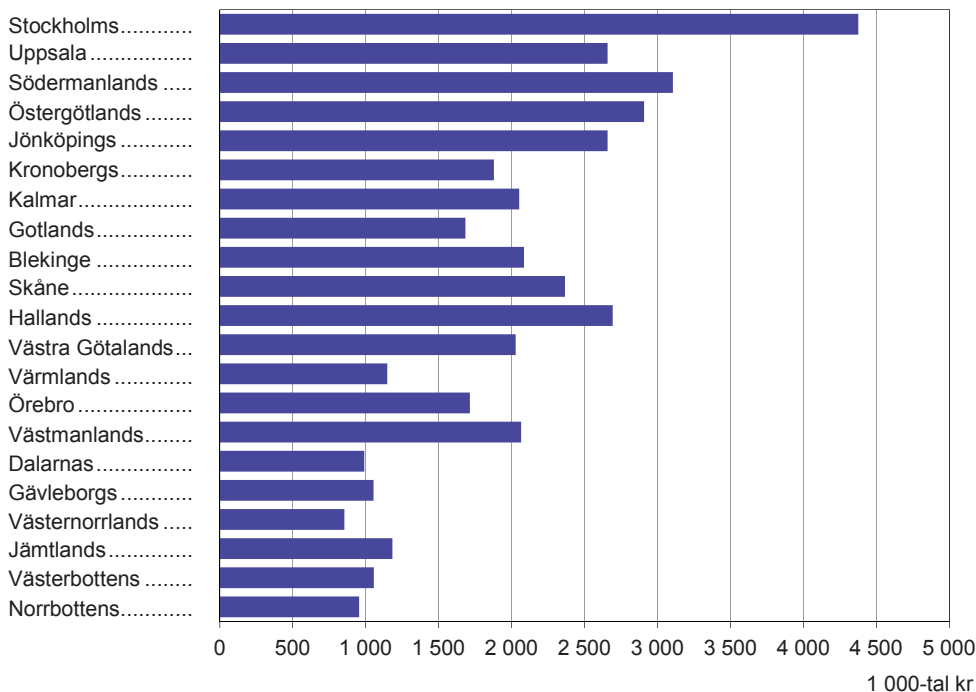
Procent

1) Preliminära årsindextal för 2012 för Avräkningsprisindex samt Produktionsmedelsprisindex.

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10D
Försålda lantbruksenheter¹ år 2012, köpeskilling medelvärde, 1 000-tal kr
Sold agricultural units, average market price

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

Tabell 10.1**Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till marknadspris 1993–2012 enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr***Contribution to gross domestic product by agriculture according to ESA95. Current prices*

År	Totala bruttonationalprodukten till marknadspris, miljoner kr	Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten (jordbrukets förädlingsvärde till baspris)	
		Miljoner kr ¹	Procentuell andel ¹
2012*	3 555 339	15 838	0,45
2011*	3 499 914 ¹	16 154 ¹	0,46
2010	3 337 531 ¹	13 780 ¹	0,41
2009	3 105 790	10 955	0,35
2008	3 204 320	16 288	0,51
2007	3 126 018	15 814	0,51
2006	2 944 480	13 174	0,45
2005	2 769 375	14 404	0,52
2004	2 660 957	16 761	0,63
2003	2 544 867	16 628	0,65
2002	2 443 630	16 970	0,69
2001	2 348 419	16 235	0,69
2000	2 265 447	15 564	0,69
1999	2 138 421	15 763	0,74
1998	2 025 024	16 986	0,84
1997	1 932 988	17 141	0,89
1996	1 853 915	16 949	0,91
1995	1 809 575	19 458	1,08
1994	1 678 588	18 993	1,13
1993	1 572 541	18 636	1,19

1) Reviderade siffror.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna

Tabell 10.2**Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 2000–2011 i löpande priser, mkr***EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 2000–2011 at current prices*

EAA		2000 ¹	2005 ¹	2009 ¹	2010 ¹	2011*
01	Spannmål (inkl. utsäde)	7 104	4 140	4 640	6 511	6 991
02	Industrigrödor	1 592	1 537	1 537	1 688	1 722
02.1	Oljeväxtfrön och oljehaltiga frukter (inkl. utsäde)	362	420	787	1 093	1 028
02.2	Proteingrödor	146	89	76	103	85
02.4	Socketbetor	1 076	1 011	662	484	600
02.9	Andra industrigrödor	8	17	12	8	10
03	Foderväxter	5 215	4 601	6 811	7 536	8 000
04	Köks- och plantskoleväxter	2 848	2 990	3 218	3 450	3 963
04.1	Färska grönsaker	1 249	1 498	1 495	1 683	2 006
04.2	Blommor och växter	1 600	1 492	1 723	1 767	1 957
05	Potatis (inkl. utsäde)	1 184	1 234	1 641	1 977	1 479
06	Frukt	335	463	453	519	699
09	Andra växter och vegetabiliska produkter	37	42	78	84	102
10	Vegetabilieproduktion (01 till 09)	18 316	15 006	18 379	21 765	22 957
11	Djur	9 203	9 272	10 029	9 975	9 872
11.1	Nötkreatur	3 909	3 638	3 651	3 928	4 056
11.2	Svin	3 335	3 399	3 568	3 272	2 836
11.3	Hästar och åsnor	547	594	674	559	564
11.4	Får och getter	151	155	177	181	203
11.5	Fjäderfä	868	909	1 259	1 343	1 481
11.9	Andra djur	394	577	700	693	731
12	Animaliska produkter	11 229	11 158	11 002	12 451	12 996
12.1	Mjök	10 011	9 711	9 049	10 160	10 496
12.2	Ägg	808	878	1 399	1 511	1 695
12.9	Andra animaliska produkter	411	569	554	780	805
13	Animalieproduktion (11+12)	20 432	20 430	21 032	22 426	22 867
14	Produktion av jordbruksvaror (10+13)	38 749	35 436	39 410	44 191	45 824
15	Produktion av jordbrukstjänster	938	2 488	2 646	2 528	2 719
16	Jordbrukets produktion (14+15)	39 687	37 924	42 056	46 719	48 543

1) Reviderade siffror.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.2 (forts.)

EAA		2000 ¹	2005 ¹	2009 ¹	2010 ¹	2011*
17	Sekundära icke- jordbruksaktiviteter (ej särskiljbara)	1 463	2 992	3 138	3 743	3 730
18	Jordbrukets produktion (16+17)	41 150	40 916	45 194	50 462	52 273
19	Total insatsförbrukning	27 879	29 255	34 718	36 378	38 218
19.01	Utsäde och förökningsmaterial	1 633	1 619	1 812	2 280	2 318
19.021	Elektricitet	947	1 075	1 342	1 421	1 398
19.023	Andra bränslen och drivmedel	2 312	2 570	2 346	2 507	2 760
19.03	Gödnings- och jordförbättringsmedel	1 857	2 095	3 176	2 657	2 754
19.04	Växtskyddsmedel och bekämpningsmedel	866	633	829	858	835
19.05	Veterinärkostnader	237	307	350	375	361
19.06	Djurfoder	9 785	7 594	10 325	10 689	11 544
19.07	Underhåll av utrustning	2 462	2 224	2 331	2 565	2 687
19.08	Underhåll av byggnader	564	796	729	794	973
19.09	Jordbrukstjänster	938	2 488	2 646	2 528	2 719
19.095	Indirekt mätta finansiella tjänster (FISIM)	347	472	603	600	640
19.90	Andra varor och tjänster	5 932	7 383	8 229	9 104	9 230
20	Förädlingsvärde brutto till baspriser (18-19)	13 271	11 662	10 476	14 084	14 055
21	Kapitalförslitning	5 885	6 677	8 630	8 916	9 249
21.1	Utrustning	4 537	5 162	6 858	7 040	7 227
21.2	Byggnader	1 348	1 514	1 772	1 876	2 022
22	Förädlingsvärde netto till baspriser (20-21)	7 387	4 985	1 846	5 168	4 806
23	Löner och kollektiva avgifter	1 841	2 459	2 714	2 804	2 865
24	Övriga produktionsskatter	0	0	0	0	0
25	Övriga produktionssubventioner	3 421	8 357	9 476	9 168	9 309
26	Faktorinkomst (22-24+25)	10 807	13 342	11 322	14 336	14 115
27	Driftsöverskott / sammansatt förvärs-inkomst (22-23-24+25)	8 966	10 882	8 608	11 533	11 250
28	Arrende- och hyreskostnader	1 259	1 816	2 082	2 314	2 471
29	Räntekostnader	2 513	2 503	2 497	2 028	2 850
30	Ränteintäkter	171	437	515	468	654
31	Företagsinkomst (27-28-29+30)	5 365	7 002	4 545	7 658	6 583

Tabell 10.3

Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2010 och 2011. Redovisning för riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag¹
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours

	JEU 2010				JEU 2011			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Växtodlings- företag	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Växtodlings- företag	Mjolk- företag	Mjolk- företag		
	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	307 000	936 300	110 400	29 900	416 700	1 070 900	161 600	29 100
Animalier	40 800	268 200	1 083 800	980 800	2 500	10 700	1 119 200	1 157 300
Övrigt	84 900	269 400	109 900	104 100	152 500	459 500	109 900	124 600
Direktorsätt- ningar	131 000	363 100	285 200	318 500	137 300	326 000	330 100	289 800
Summa intäkter	563 800	1 836 900	1 589 300	1 433 400	709 000	1 867 000	1 720 800	1 600 800
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	192 500	546 600	426 200	383 600	224 700	588 900	503 600	458 700
Underhåll	62 000	131 700	97 700	94 300	48 100	127 400	92 000	119 300
Övrigt	115 400	346 000	417 300	370 000	140 100	248 800	464 700	417 900
Summa kostna- der	370 000	1 024 300	941 200	847 900	412 900	965 100	1 060 300	995 800
Resultat före av- skrivningar, arbets- och ar- rendekostnader och finansiellt netto	193 800	812 600	648 100	585 500	296 100	901 900	660 500	604 900
Arbetskostnader	8 300	90 000	57 400	35 800	4 300	28 000	81 600	39 600
Resultat före av- skrivningar, arrendekostna- der och finan- siellt netto	185 500	722 600	590 700	549 700	291 800	873 900	578 900	565 300
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggn- ader och bygg- nadsinvent.	15 600	123 200	38 500	52 000	21 300	68 200	42 200	63 000
Markinvent. och markanlägggn.	700	2 400	800	2 400	1 300	2 800	900	2 500
Maskiner och redskap	39 100	146 000	92 200	113 400	61 500	143 300	90 900	106 900
Summa avskriv- ningar	55 400	271 700	131 500	167 800	84 200	214 400	134 000	172 400

1) Företagen är klassade efter sin huvudsakliga driftsinriktning.

Källa: SCB, Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2010				JEU 2011			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Växtodlings- företag	Mjök- företag	Mjök- företag	Mjök- företag	Växtodlings- företag	Mjök- företag	Mjök- företag	Mjök- företag
	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	14 500	134 500	42 700	28 000	20 900	150 900	36 900	38 000
Resultat före finansiellt netto	115 600	316 400	416 500	353 900	186 600	508 600	408 000	354 900
Finansiellt netto	7 400	67 800	9 500	-12 400	10 300	69 600	20 400	-9 200
Resultat i jord- bruket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	108 100	248 700	407 100	366 300	176 400	439 000	387 600	364 100
Skogsbruket								
<i>Intäkter (exkl. värdeändr. skogs- förråd)</i>	26 800	24 800	55 500	56 500	56 200	53 800	58 100	47 900
<i>Kostnader</i>	1 100	5 400	7 100	11 400	4 100	3 700	4 700	8 900
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och finansiellt netto	25 700	19 400	48 500	45 200	52 200	50 100	53 400	39 100
Arbetskostnader	1 600	5 800	500	3 300	2 700	6 400	–	1 700
<i>Avskrivningar på maskiner och redskap</i>	1 100	800	2 700	4 500	1 400	900	3 900	5 400
Resultat före finansiellt netto	23 000	12 700	45 200	37 400	48 100	42 900	49 500	32 000
Finansiellt netto	2 400	10 000	10 400	28 100	8 100	14 800	21 500	33 900
Resultat i skogs- bruket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	20 000	-2 800	34 900	9 300	40 100	28 100	28 000	-1 900
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	128 100	245 900	442 000	375 600	216 500	467 100	415 600	362 200

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2010				JEU 2011			
	RO 3		Riket		RO 3		Riket	
	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin
	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	13 900	17 400	25 100	144 400	3 000	17 800	46 500	248 900
Animalier	444 700	474 800	215 900	1 049 400	247 700	370 200	184 700	1 330 100
Övrigt	35 800	33 700	89 900	155 800	47 900	51 200	91 500	138 400
Direktersättningar	296 500	184 700	228 400	129 700	258 200	192 200	236 400	164 900
Summa intäkter	790 900	710 500	559 300	1 479 300	556 800	631 300	559 200	1 882 300
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	182 400	178 700	102 200	622 000	135 900	165 600	114 000	815 700
Underhåll	55 900	45 700	64 700	74 300	50 000	49 500	69 700	101 500
Övrigt	241 200	215 900	185 000	377 400	197 600	210 000	197 000	472 400
Summa kostnader	479 400	440 300	351 900	1 073 700	383 400	425 100	380 800	1 389 600
Resultat före avskrivningar, arbets- och arrende-kostnader och finansiellt netto	311 400	270 200	207 400	405 600	173 400	206 200	178 300	492 700
Arbetskostnader	500	2 300	3 400	19 800	1 000	1 200	3 400	36 200
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och finansiellt netto	310 900	267 900	204 000	385 800	172 400	205 000	174 900	456 500
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader och byggnadsinvent.	25 900	25 400	24 600	86 100	21 100	22 900	39 200	128 300
Markinvent. och markanläggning.	300	500	1 600	1 300	100	200	1 400	2 600
Maskiner och redskap	66 300	48 800	53 700	67 700	49 200	46 300	59 900	83 400
Summa avskrivningar	92 500	74 700	79 900	155 100	70 500	69 400	100 500	214 200

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2010				JEU 2011			
	RO 3		Riket		RO 3		Riket	
	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med kött djur	Företag med svin	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med kött djur	Företag med svin
	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	2 800	5 300	12 500	42 800	2 400	4 800	12 000	45 300
Resultat före finansiellt netto	215 600	187 800	111 600	188 000	99 600	130 800	62 500	197 000
Finansiellt netto	-7 900	-5 200	-1 400	15 800	-9 600	-9 000	-900	55 800
Resultat i jordbru- ket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	223 600	193 000	113 000	172 200	109 100	139 800	63 400	141 200
Skogsbruket								
<i>Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)</i>	85 700	52 300	120 400	65 500	73 600	68 400	117 700	94 600
<i>Kostnader</i>	9 000	5 700	15 000	6 000	6 000	6 300	18 600	13 000
Resultat före av- skrivningar, ar- betskostnader och finansiellt netto	76 700	46 600	105 300	59 500	67 500	62 100	99 100	81 600
Arbetskostnader	–	–	2 300	1 000	–	–	1 100	–
<i>Avskrivningar på maskiner och red- skap</i>	2 200	2 000	3 500	2 600	1 900	1 700	3 600	1 400
Resultat före finansiellt netto	74 500	44 600	99 600	55 900	65 600	60 500	94 400	80 200
Finansiellt netto	7 300	6 900	12 200	27 500	18 600	14 200	23 600	49 600
Resultat i skogs- bruket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	67 200	37 700	87 400	28 500	47 000	46 200	70 800	30 600
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapi- tal och ersättning för eget arbete	290 800	230 700	200 400	200 700	156 100	186 000	134 200	171 800

Tabell 10.4**Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 2000–2011. Kronor per hushåll***The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per household, SEK*

Storleksgrupp, hektar åkermark	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Näringsverksamhet</i>							
– 2,0	52 100	52 300
2,1– 5,0	13 500	18 100	21 300	23 100	23 000	25 900	27 300
5,1– 10,0	15 000	20 600	24 300	27 700	27 100	29 400	32 200
10,1– 20,0	23 700	29 800	35 800	39 000	39 500	42 700	45 700
20,1– 30,0	44 000	52 100	57 500	61 900	59 700	65 000	66 200
30,1– 50,0	77 000	83 700	89 500	94 100	87 000	95 300	98 600
50,1–100,0	122 800	135 200	144 600	149 600	138 400	155 800	158 600
100,1–200,0	145 600	171 000	188 300	192 400	182 200	203 500	209 700
200,1–	164 400	194 600	224 800	227 400	226 200	237 400	239 500
Samtliga	50 400	58 000	64 300	68 100	65 100	72 000	75 100
<i>Tjänst</i>							
– 2,0	363 700	366 700
2,1– 5,0	283 200	352 300	370 900	385 000	396 900	395 400	402 000
5,1– 10,0	272 900	333 900	349 700	361 900	371 000	376 000	384 500
10,1– 20,0	246 200	301 700	318 400	330 200	341 300	340 900	348 300
20,1– 30,0	215 400	266 500	284 600	295 200	306 100	309 500	317 400
30,1– 50,0	181 300	229 600	251 200	261 500	269 500	273 900	280 500
50,1–100,0	151 900	195 100	215 300	225 600	234 700	238 300	246 900
100,1–200,0	147 600	180 000	196 500	207 200	217 000	221 100	228 200
200,1–	138 900	176 000	195 300	210 200	215 700	224 000	224 400
Samtliga	226 400	283 300	301 800	313 800	324 100	326 400	331 100
<i>Taxerad förvärvsinkomst¹</i>							
– 2,0	411 700	415 100
2,1– 5,0	335 900	365 000	386 900	403 500	415 400	416 800	425 000
5,1– 10,0	325 300	349 400	369 100	385 200	393 900	401 200	412 800
10,1– 20,0	307 200	327 000	349 800	365 300	376 800	379 700	390 400
20,1– 30,0	295 000	314 500	337 800	353 500	362 300	371 100	380 300
30,1– 50,0	289 300	309 400	336 600	352 200	353 100	365 800	375 700
50,1–100,0	305 900	326 200	355 700	371 700	369 600	390 600	402 000
100,1–200,0	329 400	346 300	380 200	395 700	395 300	420 500	433 800
200,1–	350 700	365 300	415 300	433 500	437 800	457 200	459 400
Samtliga	312 300	336 700	361 600	377 900	385 200	394 400	404 500
<i>Nettoinkomst av kapital</i>							
– 2,0	12 400	9 200
2,1– 5,0	1 600	7 700	19 100	8 400	8 400	9 300	6 400
5,1– 10,0	4 800	13 900	21 200	15 700	11 500	12 700	10 700
10,1– 20,0	11 800	21 300	33 300	22 600	17 900	17 900	15 200
20,1– 30,0	19 000	30 100	40 400	30 800	20 700	22 600	21 900
30,1– 50,0	29 200	39 300	50 800	41 000	30 500	29 200	28 900
50,1–100,0	34 900	46 000	61 800	49 200	34 500	36 500	34 600
100,1–200,0	43 100	50 500	70 600	54 300	39 600	42 200	40 200
200,1–	54 600	67 600	80 500	65 200	60 200	56 200	37 600
Samtliga	18 200	25 700	37 300	27 200	20 500	21 200	19 000

1) Taxerad förvärvsinkomst utgörs av summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.5**Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettoinkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2011. Medeltal i kronor per hushåll**

The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK

Område	Taxerad inkomst av		Netto- inkomst av kapital	Hushålls- inkomst före skat- tefria transfere- ringar och skatter m.m.	Positiva ej skat- teplik- tiga trans- fere- ringar	Skatter och övriga nega- tiva trans- fere- ringar	Hushålls- inkomst efter trans- fere- ringar
	Närings- verk- samhet	Tjänst					
<i>Län</i>							
Stockholms	80 900	325 700	20 200	414 000	8 500	102 800	319 700
Uppsala	93 600	325 800	18 200	425 300	10 400	102 300	333 500
Södermanlands	91 800	321 900	20 200	417 900	9 800	102 700	324 900
Östergötlands	101 500	306 100	25 700	426 500	11 100	100 700	336 900
Jönköpings	87 000	347 900	25 600	449 800	11 600	103 400	358 000
Kronobergs	71 000	337 800	28 000	426 400	10 500	96 500	340 400
Kalmar	95 000	308 300	28 400	421 100	11 000	96 900	335 200
Gotlands	87 900	258 000	13 800	338 500	13 000	81 600	269 900
Blekinge	70 600	319 800	27 200	411 200	10 600	94 800	327 000
Skåne	92 300	321 200	17 400	415 700	11 100	97 400	329 400
Hallands	78 300	329 600	14 900	407 000	10 600	92 900	324 600
Västra Götalands	69 300	341 900	17 400	418 100	10 200	97 600	330 700
Värmlands	45 100	353 400	11 200	398 800	9 900	93 400	315 300
Örebro	70 800	344 400	16 100	420 400	9 600	102 500	327 500
Västmanlands	80 400	341 200	17 100	436 000	10 100	102 600	343 400
Dalarnas	54 800	343 700	19 200	402 100	9 900	96 900	315 100
Gävleborgs	65 200	329 500	11 500	394 200	11 300	92 400	313 100
Västernorrlands	53 200	359 000	20 900	421 700	10 000	101 000	330 800
Jämtlands	58 000	311 500	16 100	364 700	10 700	87 000	288 400
Västerbottens	46 100	374 400	19 800	427 000	10 100	101 300	335 900
Norrbottnens	52 900	351 700	15 700	408 300	9 800	96 300	321 800
<i>Hela riket</i>							
2011	75 100	333 100	19 000	415 200	10 500	97 600	328 100
2010	72 000	326 400	21 200	409 300	10 500	102 700	317 100
2010 tidigare LBR-def.	73 200	324 400	21 600	408 800	10 500	102 500	316 800
2009	65 100	324 100	20 500	390 100	11 000	106 700 ¹	294 400 ¹
2008	68 100	313 800	27 200	398 100	10 800	114 600	294 300
2007	64 300	301 800	37 300	397 400	12 100	116 000	293 500
2006	60 300	290 300	33 300	377 200	11 600	116 500	272 300
2005	58 000	283 300	25 700	358 800	11 400	111 900	258 300
2004	59 300	265 900	23 100	337 400	11 600	110 900	238 000
2003	58 600	258 100	18 200	320 800	11 900	105 900	226 800
2000	50 400	226 400	29 000	298 800	10 700	104 000	205 500

1) Reviderade siffror.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.6
Jordbrukets prisindex 2005–2012 (2005=100)

Agricultural price indices

Index	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹
Produktionsmedelsprisindex							
Total insatsförbrukning	100,0	110,4	128,3	122,1	119,9	129,5	132,0
Investeringsvaror och							
-tjänster	100,0	107,7	113,4	119,5	121,6	123,9	128,9
Totalt	100,0	109,8	125,2	121,6	120,3	128,3	131,4
Avräkningsprisindex							
Vegetabilier	100,0	139,3	136,7	117,7	138,2	147,3	148,3
Animalier	100,0	107,5	125,5	114,2	123,0	125,4	123,5
Totalt	100,0	119,7	129,8	115,5	128,8	133,9	133,0
Producentprisindex för livs-							
medelsindustrin, jordbruks-							
reglerade livsmedel							
Vegetabilier	100,0	109,7	125,2	121,7	120,9	131,5	132,6
Animalier	100,0	102,6	113,7	112,0	112,6	116,5	118,6
Totalt	100,0	104,9	117,3	115,2	115,3	121,2	123,1
Konsumentprisindex för							
jordbruksreglerade livsmedel							
Vegetabilier	100,0	103,7	114,4	116,1	116,8	120,2	120,8
Animalier	100,0	101,9	110,1	112,5	113,3	115,2	117,2
Totalt	100,0	102,5	111,5	113,7	114,5	116,8	118,4
Konsumentprisindex							
Livsmedel, totalt	100,0	102,8	109,9	113,1	117,2	116,2	117,9
Totalt	100,0	103,6	107,2	106,6	107,9	111,1	112,1

1) Preliminära årsindextal för 2012 för Avräkningsprisindex samt Produktionsmedelsprisindex.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.7**Priser på traktorer, drivmedel, vegetabilier och animalier 1990–2012, kr***Prices of tractors, fuel, vegetables and animal products*

Varuslag	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Traktorer, kr/st	250 000	..	418 000	480 000	696 000	705 000	..
Drivmedel, kr/100 liter							
Dieselolja	277	329	572	772	906	1 030	1 083
Vegetabilier, kr/100 kg							
Vete ¹	133	118	97	91	162	180	190
Råg ¹	143	110	91	90	124	166	176
Korn ¹	133	111	89	82	131	152	160
Havre ¹	132	107	88	82	109	138	145
Potatis för stärkelse	57 ²	56	50	46	46	45	55
Sockerbetor	29	42	38	42	24	24	22
Vetekli	179 ³	127	123	150	155	197	211
Melass	169	126	102	135	209	214	217
Animalier, kr/100 kg							
Kött av							
Storboskap ⁴	2 545	2 295	1 829	1 831	2 185	2 343	..
Mellankalv ⁴	2 882	2 502	1 850	1 835	1 947	2 082	..
Spädkalv ⁴	1 621	1 638	115	150	150	150	..
Häst ⁴	1 344	607	702	614	529	531	..
Får (inkl. lamm) ⁴	2 205	1 764	1 778	2 043	2 281	2 345	..
Slaktsvin ⁴	1 487	1 325	1 102	1 080	1 181	1 048	..
Slaktkyckling ⁵	975	773	663	650	859	955	956
Mejerimjök, kr/100 kg	297	308	306	283	345	358	339
Ägg, kr/100 kg ⁶	837	1 220	1 299	1 272

1) Vid leveransort för vara av normal kvalitet. Fr.o.m. juli 1995 pris vid 14 % vattenhalt samt för höstvetete vid 11 % proteinhalt. Dessförinnan pris vid 15 % vattenhalt. Årsmedelpriser beräknas som sammanvägda månadspriser med avseende på levererade kvantiteter.

2) Uppgifterna för 1990 avser även potatis för råsprit.

3) År 1990 är ej jämförbart med senare år p.g.a. produktbyte.

4) Fritt gård, exklusive leveranstillägg och efterlikvider.

5) T.o.m. 1996 för djur med vikten 1,3 kg, därefter 1,7 kg.

6) Sammanvägt pris på A-ägg från burhöns och A-ägg från frigående höns.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.8
Indextal för delposter i avräkningsprisindex 2005–2012 (2005=100)

Producer price index. Indices for subtotals

Varuslag	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹
Spannmål	100,0	192,1	167,7	113,7	162,2	188,7	199,1
Matpotatis	100,0	189,9	216,8	170,9	197,3	195,2	161,7
Annan potatis	100,0	98,6	104,3	109,5	98,9	97,2	105,0
Sockerbetor	100,0	65,1	63,6	64,8	57,7	56,7	52,8
Oljeväxtfrö och oljehaltiga frukter	100,0	152,7	154,8	126,1	183,7	191,4	194,2
Mjök	100,0	108,3	127,9	105,5	122,5	126,8	115,6
Ägg	100,0	117,7	144,4	144,6	143,0	150,1	147,5
Storboskap	100,0	106,6	120,3	107,0	118,4	125,1	128,1
Kalv	100,0	107,0	127,0	109,1	106,5	103,4	118,2
Får och getter	100,0	100,9	108,1	106,8	106,9	108,0	117,4
Svin	100,0	97,6	110,9	121,2	109,8	97,9	108,5
Frukt och grönsaker	100,0	108,1	114,6	111,0	123,7	119,2	115,3
Blommor och plantskoleväxter	100,0	101,9	102,7	106,3	109,8	106,8	107,3

1) Preliminära årsindextal för 2012.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.9
Genomsnittliga arrendepriiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2012, kr per hektar

Average rent for agricultural land and for arable land

Område	Län	Genomsnittliga arrendepriiser för		
		jordbruksmark		åkermark
		inkl. gratisarrenden kr/ha	exkl. gratisarrenden kr/ha	inkl. gratisarrenden kr/ha
Sydsverige	K,M	3 591	3 627	3 783
Västsverige	N,O	1 555	1 591	1 526
Småland med öarna	F,G,H,I	1 092	1 133	1 227
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	1 458	1 479	1 427
Norra Mellansverige	S,W,X	631	734	574
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	350	488	322
<i>Hela riket</i>		1 637	1 752	1 717

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.10
Utvecklingen av genomsnittligt arrendepreis för jordbruksmark inklusive gratisarrenden 1994–2012 (1994=100)

Rent for agricultural land, indices

Område	Län	1994	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Sydsverige	K,M	100	102	119	153	185	195	200	239	243
Västsverige	N,O	100	100	124	127	170	148	158	180	182
Småland med öarna	F,G,H,I	100	104	133	130	160	166	177	191	203
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	100	103	121	140	167	181	184	195	201
Norra Mellansverige	S,W,X	100	100	139	130	135	162	168	183	191
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	100	98	115	176	116	124	138	187	197
<i>Hela riket</i>		100	102	122	136	164	168	176	202	207

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.11
Genomsnittliga priser på jordbruksmark^{1,2} 1995–2011, 1 000-tal kr per hektar
Average prices on agricultural land

Område	Pris per hektar (vägt medelvärde)								Antal försäljn. 2011	Försåld areal, ha 2011
	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011		
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	25,8	40,1	67,2	90,1	97,6	94,6	100,3	138,5	130	879
Gmb	13,8	22,8	47,9	58,6	51,7	63,4	60,5	79,4	184	1 652
Gns	13,3	20,1	33,2	44,0	53,6	47,3	50,9	55,0	210	2 186
Ss	8,7	13,9	25,2	32,1	39,7	38,6	40,8	51,5	256	2 176
Gsk	9,1	14,2	26,1	29,8	30,9	33,3	31,6	41,7	740	4 627
Ssk	5,4	6,5	14,6	18,7	19,4	20,9	21,1	27,4	290	1 543
Nn	2,9	3,0	8,1	9,2	10,8	12,4	11,3	13,3	429	1 871
Nö	2,2	3,2	6,4	8,8	9,5	8,5	9,8	11,1	257	1 271
<i>Hela riket</i>	10,8	16,8	31,1	36,6	40,2	39,8	40,7	50,5	2 496	16 205

1) Avser både åker- och betesmark.

2) Taxeringsvärdena för lantbruksfastigheter uppdateras med jämna mellanrum och kan vara orsaken till en del av den prisutvecklingen som sker mellan året innan och det år uppdateringen sker (läs mer om detta under "Om statistiken").

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.12
Försålda lantbruksenheter¹ 2012
Sold agricultural units

Område	Samtliga lagfarna köp (ej släktköp)			
	Antal köp	Köpeskilling medelvärde, 1 000-tal kr	Taxeringsvärde ² medelvärde, 1 000-tal kr	Köpeskilling-koefficient ³ , ovägt medelvärde
<i>Län</i>				
Stockholms	45	4 376	2 878	1,69
Uppsala	69	2 658	1 851	1,60
Södermanlands	35	3 105	2 191	1,60
Östergötlands	58	2 908	1 642	1,92
Jönköpings	119	2 658	1 655	1,70
Kronobergs	149	1 879	1 336	1,55
Kalmar	79	2 051	1 236	1,85
Gotlands	60	1 684	1 002	1,94
Blekinge	57	2 084	1 427	1,59
Skåne	316	2 366	1 662	1,61
Hallands	108	2 693	1 839	1,55
Västra Götalands	462	2 028	1 304	1,67
Värmlands	256	1 148	791	1,66
Örebro	111	1 715	1 136	1,70
Västmanlands	38	2 065	1 338	1,67
Dalarnas	163	990	660	1,75
Gävleborgs	123	1 054	823	1,48
Västernorrlands	231	854	587	1,60
Jämtlands	180	1 183	818	1,71
Västerbottens	199	1 056	779	1,60
Norrbottens	137	955	607	1,77
<i>Hela riket</i>				
2012	2 995	1 742	1 169	1,66
2011	3 235	1 808	1 221	1,62
2010	3 238	1 844	1 038	1,94
2009	2 766	1 768	1 044	1,86
2008	3 267	1 677	1 021	1,80
2007	3 800	1 657	788	2,24
2006	3 316	1 526	812	1,99
2005	3 465	1 335	797	1,81
2004	3 093	1 167	460	2,61
2003	3 064	1 082	465	2,40
2002	2 944	1 030	458	2,30
2001	2 938	1 010	466	2,22

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Taxeringsvärde enligt fastighetstaxering för lantbruk 2011. För åren 2001–2004 avses basvärdet enligt 1998 års fastighetstaxering. För åren 2005–2007 avses taxeringsvärdet enligt 2005 års fastighetstaxering. För åren 2008–2010 avses taxeringsvärdet enligt 2008 års fastighetstaxering. Fr.o.m. 2011 avses taxeringsvärdet enligt 2011 års fastighetstaxering.

3) Se texten sidan 178.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.